

Utrecht, 3 december 2021

Jeugdhulp. Het moet anders, maar hoe?

Woensdag 16 maart 2022. Het is een datum die waarschijnlijk met een rode cirkel gemarkeerd staat in uw agenda; de gemeenteraadsverkiezingen. Het lijkt voor menig een nog ver weg, maar u bent waarschijnlijk in volle voorbereiding.

Het moet anders, maar hoe?

Een van de zaken die uw directe aandacht zal vragen na die datum is de jeugdhulp en hoe u hier op lokaal en regionaal niveau vorm aan geeft. Een kleine blik op recente cijfers maakt duidelijk dat de nood hoog is. In 2020 maakte ruim 400.000 kinderen gebruik van jeugdhulp. Dat is ruim 12% van alle minderjarigen. Wanneer een kind door omstandigheden écht niet meer thuis kan wonen, dan krijgt een kind vaak te maken met meerdere woonplekken. Uit ons onderzoek bleek: gemiddeld maar liefst vijf doorplaatsingen. Daarnaast is de wachttijd voor jeugdhulp op dit moment gemiddeld 44 weken. Door de coronapandemie worden de wachtlijsten alleen maar langer. Dit alles is helaas niet nieuw, maar een beeld dat al jaren bestaat.

Het moet anders, maar vooral beter en niet duurder. Daar zijn we het allemaal wel over eens, maar hoe dan? Om deze kloof tussen weten en doen te overbruggen hebben wij – als Stichting Het Vergeten Kind – de Wereld van Aandacht ontwikkeld.

De Wereld van Aandacht

De Wereld van Aandacht -die u in de bijlage vindt- is een toekomstperspectief, dat wij hebben opgesteld als inspiratie voor de transformatie van de Jeugdhulp. Door verbeeldingskracht te combineren met trends, ontwikkelingen, literatuuronderzoek, ideeën en adviezen van (ervarings)deskundigen, kennisinstituten en baanbrekers, hebben wij een nieuwe wereld gecreëerd, die wij onze jeugdigen en hun omgeving gunnen. Een betere wereld voor jeugdigen, waarin elk kind in Nederland zich gehoord en gezien voelt, op een veilige plek woont en zich positief kan ontwikkelen, zodat het zijn/haar eigen plek vindt in de maatschappij.

Afgelopen dinsdag, 30 november, is de Wereld van Aandacht overhandigd aan Leonard Geluk, Algemeen Directeur VNG, en aan Marieke Pondman, plaatsvervangend directeur bij de directie Jeugd van VWS. Leonard Geluk heeft hier het volgende over gezegd: "Wij onderschrijven dit inhoudelijke appèl. De VNG staat ook voor een betere wereld voor jeugdigen. De Wereld van Aandacht biedt een concreet toekomstperspectief op de jeugdzorg vanuit de inhoud. De lessen hieruit willen wij betrekken bij de totstandkoming van de Hervormingsagenda."

Dromen is mooi, maar wat kunt u concreet doen?

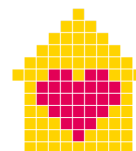
Op basis van de Wereld van Aandacht hebben wij een viertal beknopte handvatten voor u opgesteld, waarmee u eenvoudig en handzaam kunt zien, wat u -vanuit uw rol als gemeenteraadslid of (toekomstig) wethouder- kunt doen als u straks na de verkiezingen de koers voor de komende jaren gaat vastleggen voor uw gemeente.

Handvat 1: **Thuis voelen doe je op een plek waar er aandacht voor elkaar is.**
Actie: *Versterk de pedagogische omgeving en werk samen aan een "klimaat van aandacht"*
Hoe: Door gerichte activiteiten zoals oudercursussen, ontmoetingsplekken, pedagogische cursussen voor vrijwilligers en te sturen op samenwerking tussen scholen, jeugdgezondheidszorg en jeugdhulp versterken en werken we aan het klimaat van aandacht in onze wijken en buurten. Zo ontstaat een omgeving waar we aandacht hebben voor elkaar. Daar bieden ouders elkaar een luisterend oor, geven advies of bieden elkaar concrete steun. Daar zijn alle kinderen welkom op de school in de wijk en is écht passend onderwijs mogelijk door kleinere klassen en goed gefaciliteerde leraren. En ook in de vrije tijd op de club of vereniging kunnen alle kinderen meedoen. Coaches en begeleiders zien niet "die lastige jongere", maar focussen op de kwaliteiten en talenten van de individuele kinderen. En weten ook hoe ze dat kunnen doen. En dat alles wordt ondersteund door een actief armoedebeleid, zodat er geen (financiële) belemmeringen zijn voor een lidmaatschap.
Waar: Wereld van Aandacht- Daar en dan, deel 2 Hoofdstuk 6: Sociaal, bladzijde 18 & 19

Handvat 2: **Hulp vragen doe je aan mensen die je kent en vertrouwt**
Actie : *Vereenvoudig de weg naar hulp via de huisarts, een vertrouwd gezicht in de wijk*
Hoe: Wij stellen voor de weg naar hulp (de toegang) eenvoudiger vorm te geven via een plek die mensen kennen en vertrouwen. De huisartsenpraktijk is zo'n logische en vertrouwde plek voor gezinnen om (hulp)vragen te stellen. Door deze te versterken met een holistisch, hoogopgeleide jeugd- en gezinsspecialist kan samen met het gezin de tijd worden genomen om hun vraag te onderzoeken. Kinderen, jongeren en ouders geven niet alleen aan wat voor hen belangrijk is, maar zij beslissen ook mee in de gezinszorg die zij krijgen. Door samen de (hulp)vraag op een hoogwaardige wijze onderzoeken, wordt de inzet van onzinnige zorg en onnodige wisselingen van hulpverlener voorkomen.
Waar: Wereld van Aandacht - Daar en dan, deel 2 Hoofdstuk 6: Sociaal, bladzijde 19 & 20

Handvat 3: **Geen jeugdhulp, maar gezinszorg**
Actie: *De hulp is niet alleen gericht op het kind of de jongere, maar juist op het gezin en hun omgeving*
Hoe: Bijzonder gedrag van een kind of jongere komt vaak voort uit de interacties in het gezin en zijn omgeving. Chronische stress kan bijvoorbeeld ontstaan uit het opgroeien in kwetsbare en traumatische omstandigheden: depressies, stress of verslavingen bij ouders, vechtscheidingen of situaties van bestaansonzekerheid. De hulp moet zich dan ook niet alleen richten op het bijzondere gedrag van het kind of de jongere, maar juist op de gehele omgeving. Dat noemen we gezinszorg. Als er voor langere tijd meerdere vormen van ondersteuning nodig zijn, kan een gezinswerker hier het gezin bij begeleiden. Hierbij wordt samengewerkt met de jeugdigen, ouders en hun omgeving. Samen wordt tot besluiten gekomen. Daarbij wordt altijd uitgegaan van het versterken en opbouwen van een sociaal netwerk: mensen die er vrijwillig en onbetaald zijn ook na een eventueel (hulp)traject. Om dit te kunnen bereiken worden wisselingen van hulpverleners vermeden, zodat er continuïteit, verbinding, contact en vertrouwen kan ontstaan. Hierdoor voelen de professionals "dichtbij", kan er een gelijkwaardige relatie ontstaan en krijgen kinderen en jongeren het gevoel dat er wordt geloofd in hun kwaliteiten en toekomst.
Waar: Wereld van Aandacht - Daar en dan, deel 2 Hoofdstuk 2: Filosofie + Hoofdstuk 4: Economie

Handvat 4: Wonen doe je op een plek die je thuis kunt noemen

Actie: *Kleinschalig wonen in de eigen gemeente/ wijk actief mogelijk maken*

Hoe: Wanneer kinderen en jongeren pedagogische hulp nodig hebben en écht (tijdelijk) niet thuis en ook niet bij familie terecht kunnen, stellen wij voor dat ze blijven wonen in de eigen vertrouwde omgeving op een plek dichtbij huis. Zo hoeven ze geen afscheid te nemen van familie, vrienden, de leraar en andere vertrouwde gezichten. Wij investeren daarom in voldoende pleeggezinnen, gezinshuizen en kleinschalige, warme en sfeervolle woonvoorzieningen in de wijk. En afhankelijk van de situatie van het kind, wordt bepaald waar het kind het beste kan wonen. Grootschalige kille woonplekken met hufterproof meubilair en strikte hygiëne protocollen zijn dus niet meer aan de orde. Dit is geen utopisch beeld, maar haalbaar, zoals al is aangetoond in enkele innovatieve projecten.

Waar: Wereld van Aandacht - Daar en dan, deel 2 Hoofdstuk 7: Ruimte, bladzijde 22 + 23:

Tot slot

We nodigen u graag uit om de Wereld van Aandacht in zijn geheel te lezen en geïnspireerd te raken voor een toekomst die we samen kunnen maken. Mocht u meer willen weten over de handvatten die we beschreven hebben of bent u op zoek naar concrete instrumenten om deze vorm te geven, neem dan contact met ons op via wereldvanaandacht@hetvergetenkind.nl

Over Stichting Het Vergeten Kind

Stichting Het Vergeten Kind heeft als doel ervoor te zorgen dat alle kinderen zich gehoord en gezien voelen, zij op een veilige en stabiele plek wonen en zich positief kunnen ontwikkelen, ook als ze door omstandigheden tijdelijk niet thuis kunnen wonen. Opdat ze hun eigen plek vinden in de maatschappij. Om onze missie te realiseren en kinderen nu, maar ook structureel te helpen, ontwikkelen wij impactvolle programma's en campagnes die ervoor zorgen dat kwetsbare kinderen niet vergeten worden en mee kunnen doen.

